

Vogl tumači Baconovu nauku o gledanju i o čutilnim vrstama (species), s kojima se razjašnjava fizika uopće, a optika napose.

IX. J. Würschmidt u jezgrovitoj studiji: „Roger Bacons Art des wissenschaftlichen Arbeitens, dargestellt nach seiner Schrift de Speculis“ (229 — 240) razvija Baconove optične nazore, koji se dadu uočiti iz njegovih spisa.

X. Pod naslovom: „Roger Bacon et l'horreur du vide“ (241 — 284) sveuč. prof. Pierre Duhem raspravlja o teorematima vrhu „praznoga“ („vacuum“) kod Grka, Arapa i latinskih filozofa srednjega vijeka, te ih primjenjuje na novu Baconovu nauku, koja natkriljuje Aristotelovu i koja se smatrala dovoljnom sve do Torricellijevih otkrića sa živom.

XI. Sveuč. prof. M. M. Pattison Muir piše: „Roger Bacon: His Relations to Alchemy and Chemistry“ (285 — 323) i ispostavlja metodu, s kojom se je Bacon služio u alkemiji i kemiji, t. j. metodu pomoću pokusa.

XII. Sa radnjom: „Roger Bacon and Gunpowder“ (321 — 335) kolonel H. W. L. Hime ispitujući vrijednost Baconovu u pogled otkrića puščanog praha i dolazi do zaključka, da je Bacon slučajem otkrio eksplozivni nitratni prah.

XIII. E. Withington: „Roger Bacon and Medicine“ (337—358). Ovdje nas auktor upozoruje na rezultate fra Rogerove, što se tiče liječništva i dokazuje, da je on najviše pri tomu crpio iz Galena i arapskih naučnika.

XIV. Posljednju je studiju u ovoj knjizi napisao Sir John E. Sandys: „Roger Bacon in English Literature“ (359 — 372), gdje se ukazuje fra Roger Bacon kao jedan od prvih velikana u engleskoj književnosti.

Osim ovih studija valja istaknuti još i „Appendix“, u kojem gosp. izdavač A. G. Little donosi opise svih postojjećih manuskripta o Baconovim djelima, koje mu pripisuje pravo ili krivo stara i nova kritika. Dodatku je naslov: „Roger Bacon's Works with References to the Mss. and printed Editions“ (373 — 426).

Učenjački svijet nije mogao dostojnije proslaviti sedamstogodišnjicu Baconova rođenja, već objelodanjenjem ovako krasne, poučne i znanstve-

ne knjige, koja će biti odsele putokazom u proučavanju Baconove osobe, dostojne stoljetnog naziva: Doctor Mirabilis. Ovo je djelo vjerno ogledalo silne moći i jakog upliva kat. duha na polju ljudskog znanja i umijeća počevši od trinaestog vijeka pa do dana današnjega. Zato je s naše strane suvišna ikakova preporuka tako vrsnom orisu žića i djelovanja Franjevca, fra Rogera Bacona.

A. L. Gančević, O. F. M.

Kraljević dr. Ivo: Propovijedi za nedjelje u Crkvenoj godini, kako ih je govorio svojim učenicima u srednjim školama. U osmini str. 212. Djakovo 1914. Cijena K 4.

Mnogogodišnji profesor i kateheta na realci i s njom spojenj trgovačkoj školi u Osijeku, a zatim u Zemunu, izdao je niz svojih propovijedi, što ih je držao kao srednjoškolski kateheta djacima. To nisu njegove sve propovijedi, budući da je veleuč. pisac mnogo godina u istoj službi, pa propovijeda svake godine. Ali on je od mnoštva oduzeo one, koje se njemu činile najpodesnije, tako da bude za svaku nedjelju u godini po jedna, povrh toga jedna za božić i jedna za vel. petak. I doista moram priznati ovim kratkim propovijedima mnogo prednost. Podloga im je sv. evanđelje, onaj naime odlomak, koji se čita na onu nedjelju, za koju je propovijed sastavljena. Iz ovoga odabira pisac one važnije riječi, na kojima gradi svoju pouku, a na koncu dolazi mala ekshortacija. Pisac govori toplo od srca k srcu i on voli mladež i za nju pomno sabira zlatna zrnca iz Božje objave i donosi joj. Jezik je hrvatski piscu dobro poznat, propovijedi se ugodno čitaju. Smeta me samo, kad čitam: „bogme“ i „Bog zna“. Ova posljedna fraza dolazi veoma često. Jamačno nije od potrebe da se rabi, a sami običaj nije dovoljna isprika, da se rabi sveto ime Božje. Smetaju i neke neodlične riječi kao n. pr. „bajage“. Ali to su sitnice, koje ne oduzimlju djelu njegove trajne vrijednosti, premda bi još bolje bilo, da ih nema. Ovo djelo preporučujem.

Dr. Josip Pazman.